

ДОКЛАД

ОТ ПРОУЧВАНЕ НА НАГЛАСИТЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ УЧАСТНИЦИ ОТ
ПРИОРИТЕТЕН СЕКТОР ТУРИЗЪМ ОТ ПОГРАНИЧНИТЕ ОБЛАСТИ
СМОЛЯН, БЛАГОЕВГРАД, ХАСКОВО И КЪРДЖАЛИ КЪМ
ВЪЗМОЖНОСТТА ЗА ФОРМИРАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В БИЗНЕС
СЪВЕТ

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Обяснителна записка	3
2. Въведение	3
3. Методика за работа	4
4. Резултати и анализ от анкетното проучване касаещо нагласите на представителите на Туристическия сектор за формиране и включване в бизнес съвет	6
5. Изводи базирани на анкетното проучване касаещо Туристическия сектор в областите Смолян, Кърджали, Хасково и Благоевград по отношение на конституирането на Бизнес съвет	22
6. Заключение.....	23

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

1. Обяснителна записка

Настоящият Доклад от проучване на нагласите на възможните участници от приоритетния сектор Туризм от пограничните области Смолян, Благоевград, Хасково и Кърджали към възможността за формиране и включване в бизнес съвет се изготвя в изпълнение на Дейност 2 и Дейност 3 от проект “Business council” – 6275_BC, финансиран по Subsidy contact № В6.3а.18/13.04.2021, Програма за териториално сътрудничество Interreg V-A Greece – Bulgaria 2014-2020.

В изпълнение на Дейност 2 и Дейност 3 са изпълнени всички изисквания на Възложителя (бенефициента) като сме се придържали стриктно към изискванията поставени в техническата спецификация и техническото предложение. Поради взаимовръзката между изпълнението на Дейност 2 и изпълнението на Дейност 3 проучване на нагласите е направено едновременно като резултатите са обединени в настоящия документ наречен: „Доклад от проучване на нагласите на възможните участници от сектор Туризм от пограничните области Смолян, Благоевград, Хасково и Кърджали към възможността за формиране и включване в бизнес съвет.

2. Въведение

Във връзка с изпълнението на Договор № 3/17.11.2021 г. и в съответствие с техническата спецификация за изпълнение на обществена поръчка: избор с публична покана с предмет: Възлагане на услуги по изпълнението на проект business council 6275 bc- subsidy contract № б6.3а.18/13.04.2021 г. се проведе анкетно проучване относно нагласите на целевите групи за формиране и включване в бизнес съвет.

Целта на проучването беше да се установяват конкретните нужди, мнения и препоръки на представителите на бизнеса в пограничните райони с цел решаването на проблемите и предизвикателствата, пред които са изправени. Както и с цел партньорство, като по този начин ще се спомогне за укрепване на факторите, влияещи върху предприемаческия успех, за стимулиране на оцеляването на бизнеса и за насърчаване на предприемаческата култура.

В резултат, Изпълнителят изготви настоящия Доклад, в който са представени графично резултатите от проведеното анкетно проучване и на тяхна база е направен задълбочен анализ за установените нужди и проблеми на представителите на **сектор Туризм** в пограничните области, като същевременно

	The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.	
---	--	---

са изведени основни изводи, които да послужат за основа за работа на новосформираните бизнес съвети по горесцитирания проект.

Целевата група на анкетното проучване, провело се за нуждите на проекта и като основа на настоящия Доклад, са представителите на сектор Туризм в пограничните области Благоевград, Смолян, Хасково и Кърджали.

Важно е да се отбележи, че във връзка с изпълнението на проекта всички представители на бизнеса от различните приоритетни сектори са анкетирани с единна анкета, като следователно е използвана еднаква методика на работа. В тази връзка изготвените доклади са с обща методика, като се различават в аналитичните си части.

3. Методика за работа

Проучването на нагласите се осъществи посредством анкетното проучване за събиране на информация, чрез:

- Провеждане на телефонни проучвания;
- Изпращане на анкета чрез уеб базиран формуляр;
- Организиране на срещи индивидуални и групови;

В анкетното проучване бяха обхванати представители на сектор Туризм по населените места в областите Смолян, Благоевград, Хасково и Кърджали, като респондентите бяха разделени пропорционално съобразно представителите на сектора по населените места във всяка област.

Разработените анкети за целите на проучването бяха анонимни, поради факта, че същите обикновено имат предимство, тъй като участниците в проучването имат по-добро усещане, че изпращат своя лична информация до „трети страни“. Освен това анонимните анкети гарантират повече доверие и по този начин повече обратна връзка, а целта на проучването беше анкетираните да се чувстват комфортно и сигурно, като същевременно предоставят открита и честна обратна връзка.

Анкетната карта е изготвена така, че да отнема възможно най-малко време за попълване, но да дава реална представа за мнението и нагласите на представителите на целевата група. Анкетните карти съдържат както специфични въпроси, съобразени с целевите групи, така и общи въпроси, фокусирани върху обичайните проблеми поставени пред представителите на бизнеса. В анкетата са залегнали и въпроси свързани с потенциалите за развитие на сектора след сформирането на бизнес съвет.

	The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.	
---	--	---

Съдържанието на анкетните карти включват няколко вида въпроси, целящи проучване на нагласите за конституиране и включване на целевите групи в бизнес съвет. Същите имат за цел да внесат повече яснота в следните направления:

Проучване на нагласите по отношение на сформиранието на бизнес съвет и неговият принос към представителите на бизнеса;

Самоопределяне на представителите на бизнеса (към кой от приоритетните сектори спадат) и брой на заетите служители;

Проучване на нагласите и отношението на целеви групи към участието им в трансгранични проекти и работата им с трансгранични партньори;

Какви са основните трудности и проблеми, с които често се сблъскват в т.ч. и по отношение на намирането на работната ръка;

Какви са нагласите им по отношението на членство в бизнес съвет и неговите функции, роля и принос към конкретния приоритетен сектор;

Въпросите заложи в анкетната карта за представители на сектор Туризм са: от затворен тип, такива позволяващи изразяване на мнение и такива с опция за повече от един отговор.

Тъй като често при проучвания респондентите инстинктивно маркират първите възможни отговори, които са изведени на предни позиции и с цел именно предотвратяване на подобна възможност възможните отговори не са кратки и изискват респондентът да размисли. Това обстоятелство гарантира осъзнатост при маркирането на отговорите от страна на респондентите и прави изведените приоритети точни и достоверни.

При прилагане на методологията за анализ на събраната информация посредством направеното анкетно проучване, е използван стандартен логически обуслован процес, който включва три основни фази, както следва:

- Събиране на изходна информация и данни (анкетно проучване);
- Анализ на събраната информация;
- Формулиране на оценъчни изводи, констатации и препоръки (изготвяне на доклад);

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

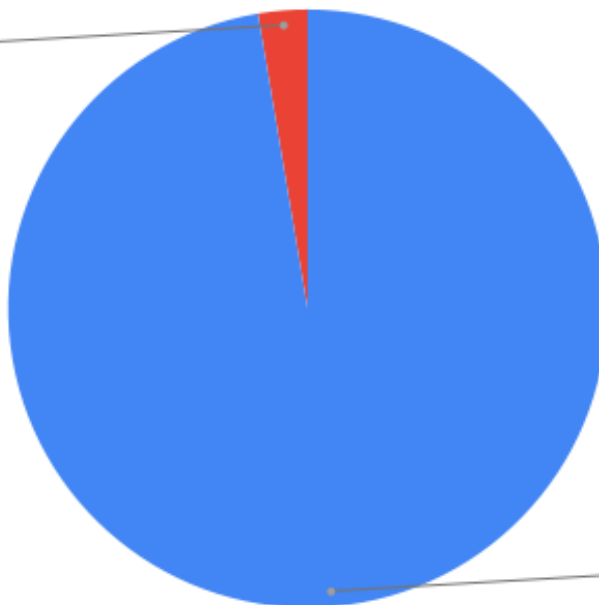

4. Резултати и анализ от анкетното проучване касаещо нагласите на представителите на сектор Туризъм за формиране и включване в бизнес съвет

Респондентите от тази целева група са 156 на брой, която се явява по-голяма от останалите целеви групи и съответно достоверността на анкетното проучване се увеличава, поради по-високият брой обхванати представители. Съпоставката на резултатите ще се прави на база брой анкетиращи или разпределено в проценти. За нуждите на проекта заложихме на анкетно проучване със следните въпроси и получихме съответните отговори:

1. Смятате ли, че сформирването на бизнес съвет ще допринесе за по-добра взаимовръзка между представителите на бизнеса и отговорните институции?

Не, защото вече
2.6%

Да, защото по-този
97.4%

По отношение на първия въпрос 97.4 % от анкетираните представители на сектора считат, че сформирването на бизнес съвет ще допринесе за по-добра взаимовръзка между тях и отговорните институции. Само 2.6 % са отговорили отрицателно, защото вече имат изградена система за работа с отговорните институции.

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

От получените резултати на първия въпрос става ясно, че масово представителите на сектора не намират общ език с представителите на институциите, затова бизнес съветът трябва приоритетно да работи за подобряване на връзката между тези две сфери на управление за подобряване на туристическия климат в трансграничните области.

Чрез този въпрос се дава ясна и категорична оценка от страна на представителите на този целевия сектор, че формирането на бизнес съвет е от ключово значение за неговото развитие и в негова подкрепа. Формирането на бизнес съвет ще е основополагащ елемент за превенция на пропуските по отношение на работата между представителите на бизнеса и институциите. Освен това бизнес съветът потенциално ще подобри бизнес средата в сектора, тъй като с проактивни действия ще решава проблеми.

По отношение на въпрос № 2 от анкетното проучване, той е т.н. идентифициращ въпрос, чрез който се разбира представител на кой от приоритетните сектори по проекта попълва уеб базираната анкета. Както споменахме по-горе представителите на сектор Туризм са 156 на брой.

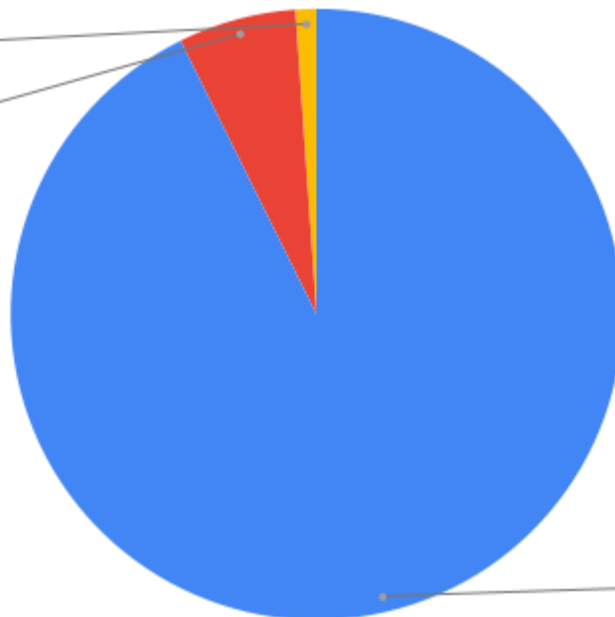
3. Във Вашата фирма/предприятие са заети:

повече от 50 души

1.1%

11-50 души

6.2%

1-10 души

92.7%

По отношение на отговорите на въпрос № 3 е видно, че масово в сектор Туризм са заети от 1 до 10 души, като 92,7 % от анкетираните са потвърдили тези

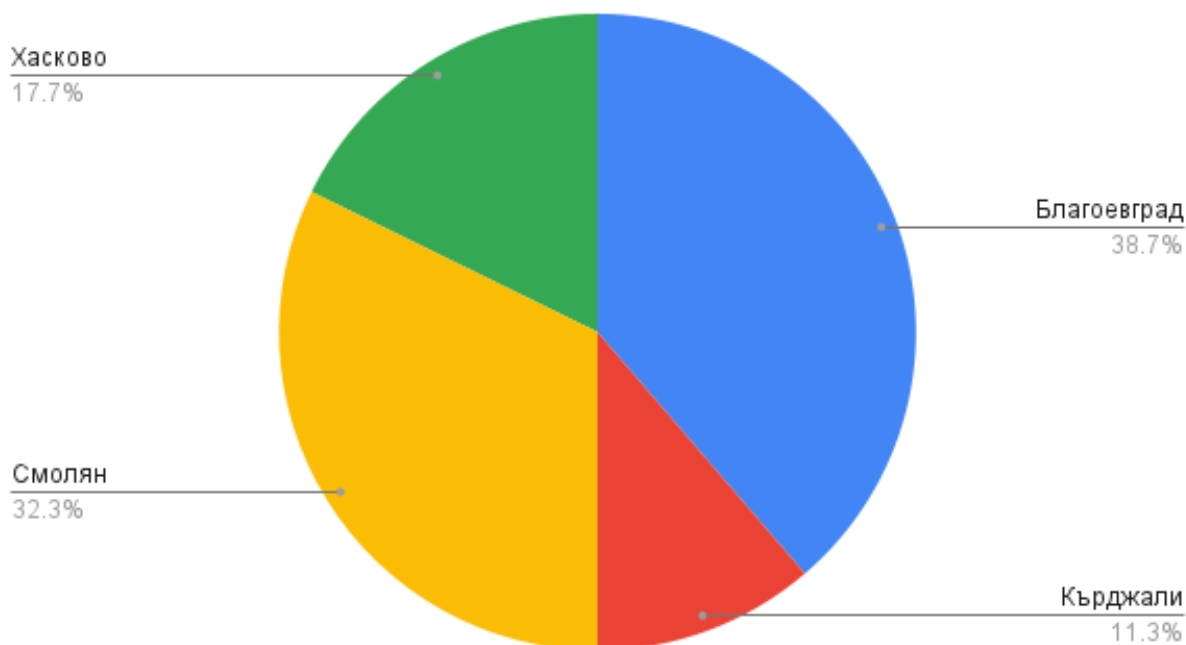
The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

данни. Други 6.2 % имат наети от 11 до 50 служители. Над 50 наети служители имат само 1.1% от представителите на сектора. Това се дължи на факта, че в фирмите работещи в сектора са предимно малки или средни предприятия.

Анкетираните от сектора са заети предимно в заведения за бързо хранене, ресторанти, кафенета, къщи за гости, малки хотели и др.

4. В коя област сте?

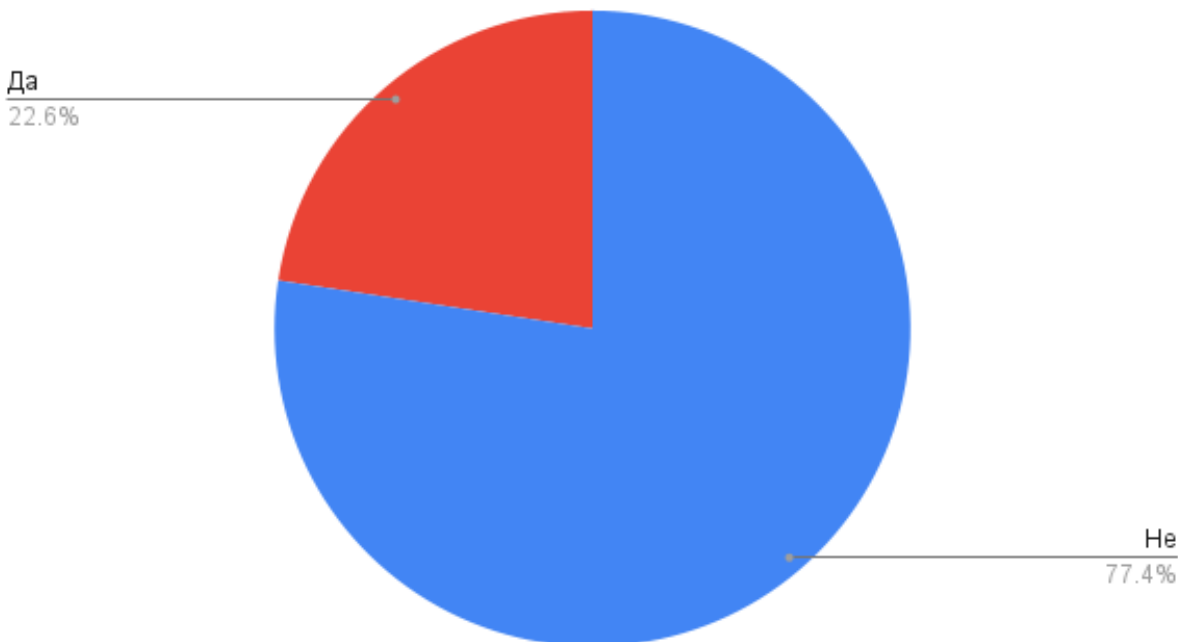

Важно е да се отбележи, че анкетите са изпращани пропорционално на представители на сектора от всички приоритетни области, като според отговорите на въпрос №4 е видно, че най-голям дял или 38.7% от анкетираните представители на сектор Туризмъ се пада на област Благоевград, поради факта, че има уеб базирана анкета спазването на точна пропорция е невъзможно, тъй като получателите на анкетата са я споделяли и с други представители на бранша.

На втора позиция с близък резултат се нарежда област Смолян с 32.3 %, следвана от област Хасково с 17.7 % и област Кърджали с 11.3 %.

5. Участвали ли сте в трансгранични проекти?

На въпрос №5 77.4% от представителите на сектор Туризм са дали отрицателен отговор по отношение на участието им в трансгранични проекти, като едва 22.6 % са тези дали положителен отговор.

Причината за това е възможно да бъде търсена в липсата на обучения и информация. Това е еднозначно доказателство, че един от въпросите, които следва да разглежда бизнес съветът е именно подsigуряване на среда за информираност и обучения за участие в проекти по различни оперативни програми и европейски фондове, както и търсене на партньори в трансграничните области от същия сектор на управление.

Важно е да се отбележи, че има вероятност и представителите на сектора да не са участвали в трансгранични проекти, тъй като в България се работи целенасочено в подкрепа на малкия и средния бизнес, например чрез програми на Фонд „Земеделие“, в т.ч. и осигуряване на финансиране на местните инициативни групи и следователно частните проекти от страна на представителите на сектора към тях и/или чрез други финансови донори.

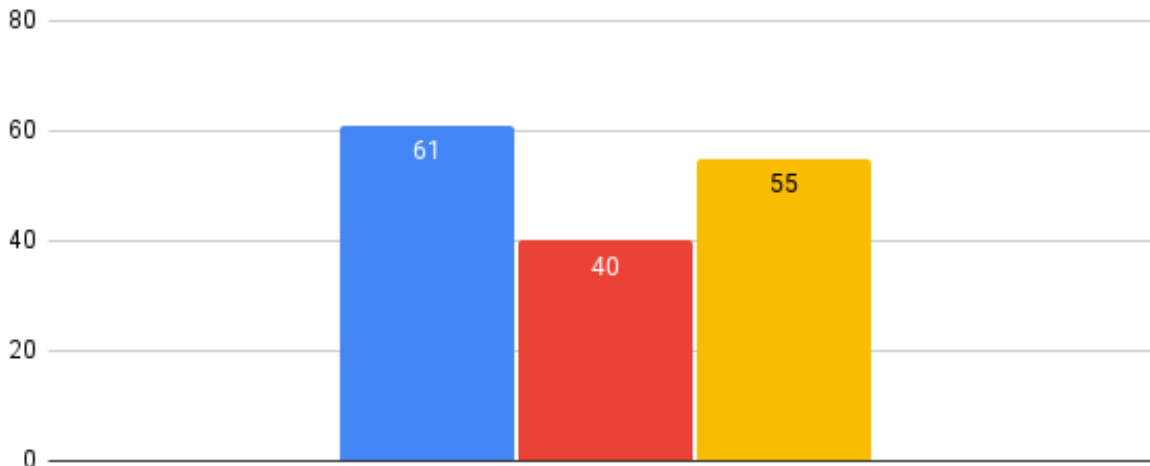
The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

Затова е необходимо новосформираният бизнес съвет да постави ясни граници и да активира и насочва своите членове да работят по тези програми, които биха допринесли най-много за тяхното развитие. В това чисто да информира, чрез различни информационни канали и/или брошури за приноса на трансграничните проекти, които са особено важни за развитието на пограничните райони.

6. Какви са Вашите нагласи за работа с чуждестранни партньори във Вашата сфера на управление?

- Отворени сме за партньорство и работа с чуждестранни представители в сектора ни на
- Вече работим с чуждестранни представители на бизнеса от нашия сектор, но бихме искали да
- Не, нямаме необходимост от партньорство с чуждестранни представители

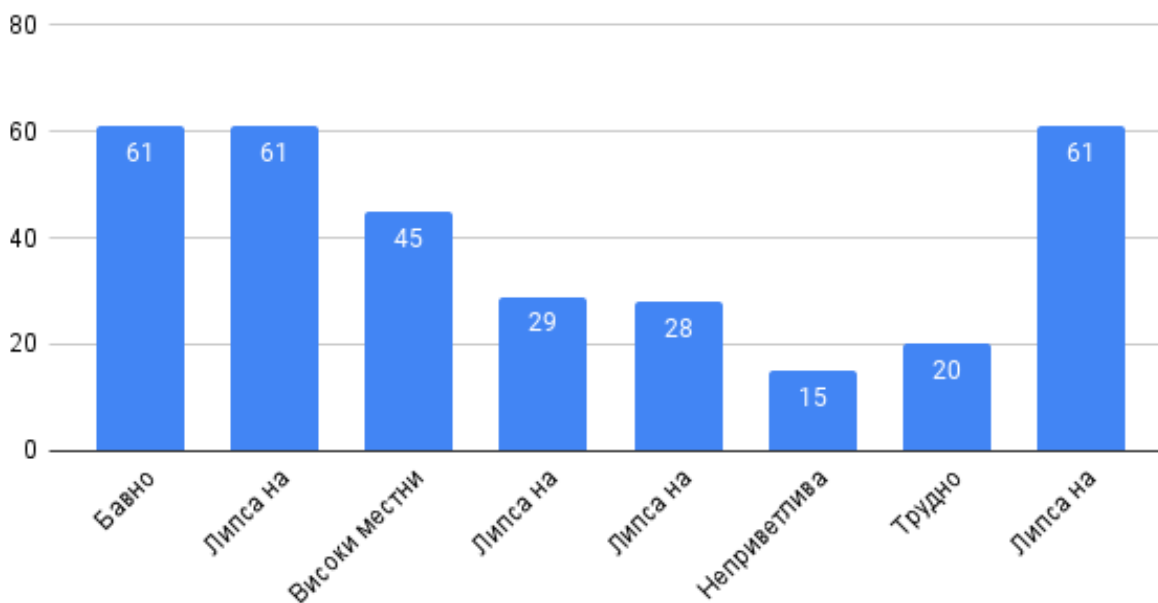
По отношение на въпрос № 6, който цели да измери нагласите за работа с чуждестранни партньори на представителите на сектор Туризмъ, е видно, че голям брой от тях са отворени за партньорство и работа с чуждестранни представители в своята сфера на управление, а именно 61 представители на целевата група. На второ място 55 души от анкетираните са посочили, че нямат потребност от партньорство с чуждестранни представители, а на последно място 40 души от групата са заявили, че вече работят с чуждестранни представители на бизнеса от нашия сектор, но все пак са отворени за нови партньори.

Представителите на туристическия сектор, които нямат желание за партньорски отношения ще очертаят следващ приоритет за бизнес съвета, а именно фокусиране на усилия върху изграждане на партньорства както с бизнес съветите в Гърция, така и разширяване на партньорствата в рамките на европейския съюз.

	The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.	
---	--	---

Функциониращият бизнес съвет би могъл да работи за създаването на подходяща бизнес среда, в която представителите на бизнеса да търсят и намират партньорски организации от тяхната сфера на управление и съответно в помощ за създаване на партньорски взаимоотношения и обща работа.

7. Моля, опишете накратко, какви са основните трудности, пред които сте изправени, по отношение на съвместната работа с институциите?

Според направеното проучване 61 представители на сектор Туризъм считат, че основните трудности за тях се явяват бавното административно обслужване, липсата на осъзнаване на проблемите пред бизнеса и липсата на допитване до сектора при формулиране на политиките засягащи бизнес развитието. На втора позиция 45 представители, че за тях представляват трудност високите местни данъци и такси, следвани от липсата на специфична експертиза по въпросите свързани с бизнеса (29). 28 представители са представили като проблем липсата на електронно управление. На последните две позиции се нареждат трудно достъпните за разговор ръководни лица в институциите (20) и неприветлива администрация (15).

Резултатите получени от този въпрос са отправна точна за един от основните приоритети на бизнес съвета, а именно да въздейства и върху поведението на администрацията като дава обратна връзка и препоръки за постигане на по-добри резултати и повишаване на доверието на бизнеса към администрацията.

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

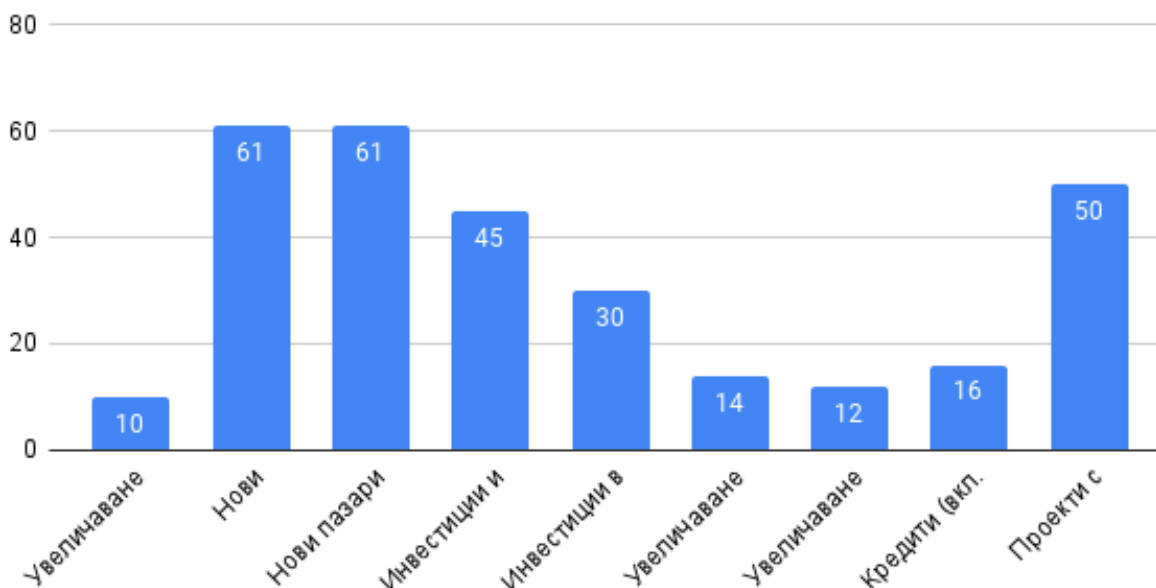
Друг основен проблем в съвместната работа между бизнеса и администрацията се явява липсата на доверие към представителите на изпълнителната и местната власт. Това възпрепятства инициативността на самите фирми и ги демотивира те да бъдат активната страна в процеса. От друга страна, това допринася за формиране на нагласи тип „няма смисъл от подобно взаимодействие“. Това в съчетание с намесата на лобистки практики и липсата на покани за участие в процеса на вземане на решение допълва оценката за най-базовите пречки при доброто сътрудничество между бизнеса и администрацията. Бизнес съветът цели да промени именно тези нагласи на представителите на сектора.

За това сформираният бизнес съвет би могъл да изисква от администрациите по области представители на бизнеса да бъдат включени в дискусиите на възможно най-ранен етап, когато тяхното участие би имал най-голям ефект върху изработваните политики и вземаните управленски решения, като в допълнение изисква обратна връзка относно постигнатия напредък по дискутираните теми и проблеми.

Ежедневната комуникация, координация и управление на партньорството ще осигурят необходимото изглаждане на различията и постигане на по-добро взаимно разбиране между участващите в него организации.

Ясните и прозрачни механизми за взаимодействие с администрацията са ключът към по-активното включване на бизнеса в процеса на формулиране на публични политики. Получаването на информация за предприетите мерки по дадените предложения от страна на администрацията също е важен елемент, който влияе върху ангажираността на представителите на сектора. Необходимо е и да се създаде и форма на трайно партньорство между бизнеса и администрацията, за да има видими резултати по отношение на развитието на сектора.

8. Какви са намеренията Ви за развитие на Вашата фирма през следващата година?

Въпрос № 8 също е с възможност за отбелязване на повече от един отговор. Резултатите от проучването нареждат на първа позиция два отговора с равен брой маркирания (61), а именно че представителите на туристическия сектор планират налагането на нови пазари и продукти. 50 представители на туристическия сектор планират да участват в проекти с европейско и/или национално финансиране, следвани от инвестиции в производствени мощности (45). В низходящ ред следват: планирането на инвестиции в иновации и марки (30), използване на кредити и лизинги (16), увеличаване на броя работни места (14), увеличаване на възнагражденията на персонала (12) и на последно място увеличаване обема за производство (10).

В контекста на гореописаните резултати от анкетното проучване бизнес съветът ще бъде инструмент за развитие, който предоставя рамката за диалог и мобилизация на заинтересованите страни по съответния икономически или социален проблем, като работи за неговото решаване.

Вероятно можем обосновамо да обвържем големия брой на желаещите да увеличат възнагражденията на служителите или да увеличат обема си на работа поради кризата породена от коронавирусната инфекция. За съжаление туристическият бранш беше един от първите затворени сектори с цел справяне с

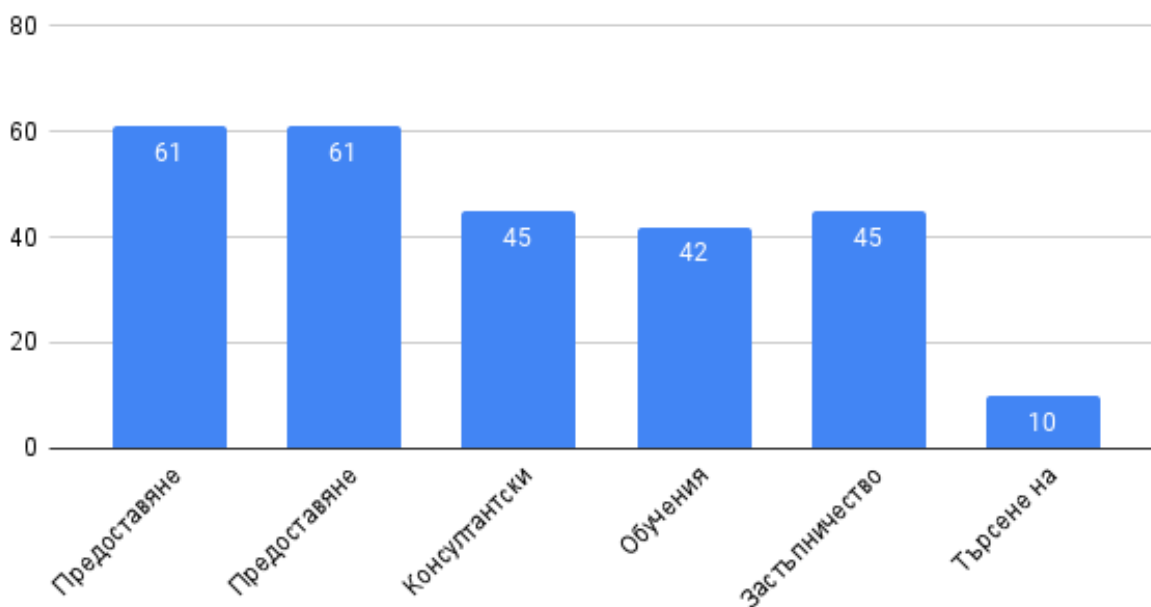

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

пандемичната криза. Въпреки получаването на държавни помощи чрез различни мерки за справяне с кризата редица представители на малкия и средния бизнес в туризма все още изпитват финансови затруднения. Бизнес съветът следва да обедини усилия и да проучи най-наложните проблеми, които да изложи пред властите както на местно, така и на национално ниво за тяхното подпомагане.

9. Какво съдействие и помощ очаквате от представителите ли на институциите за напред?

Анкетираните представители на сектор Туризм в пограничните области Смолян, Хасково, Кърджали и Благоевград очакват от представители на институциите най-вече да им предоставят информация за възможностите за финансиране и/или помощ чрез различни финансови донори и по отношение на бизнес средата и новото законодателство (61), друга голяма група от анкетираните (45) предпочитат да получават от институциите консултантски услуги и застъпничество пред национални и европейски органи и институции.

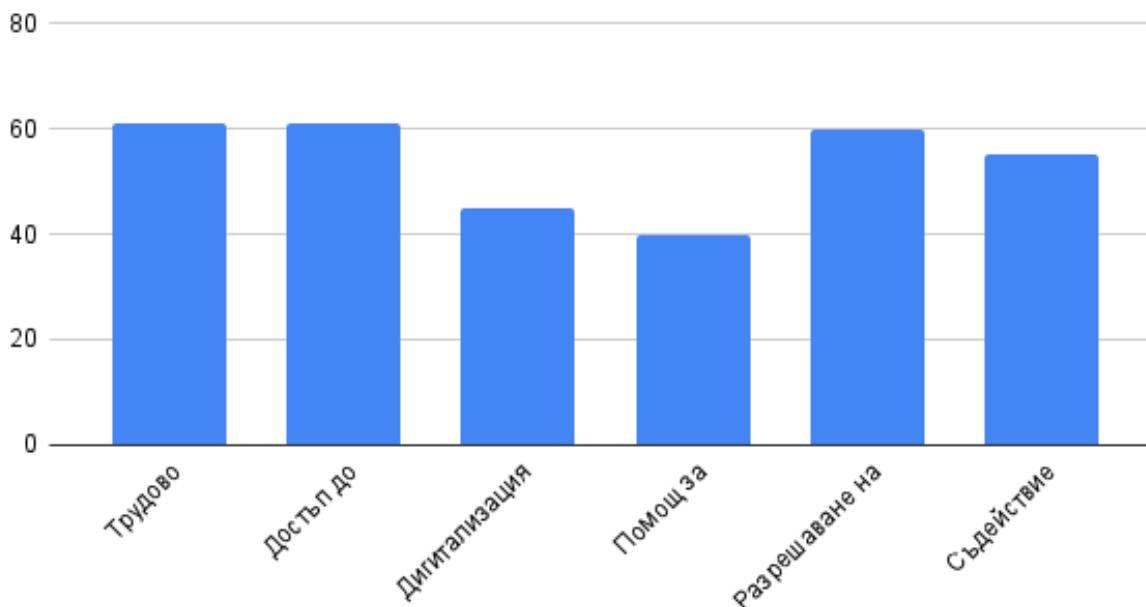
По-малка част от анкетираните очакват помощ за обучения (42), а само 10 представители на сектора предпочитат съдействие за търсене на партньори на местния и външни пазари.

Вземайки предвид тези данни бизнес съветът може да си постави за цел да преговаря с общински и/или области администрации в приоритетните области за

съдействие и провеждането на обучения за бенефициенти по различните програми, независимо от вида на финансиране, както и да подпомага своите членове в подготвянето на своите проектни предложения с помощта на експерти от общинската администрация или чрез създаването на дълготрайни партньорски взаимоотношения с местните инициативни групи по райони.

Бизнес съветът би могъл да изгради ясни и прозрачни механизми, чрез формиране на постоянни работни групи, провеждане на срещи и информирание и обучение на целевите групи за това как да си взаимодействат и как да си поставят реалистични цели и очаквания към процеса на партньорство. Това ще гарантират не само активност на заинтересованите страни, но и устойчивост на процесите по сътрудничество.

10. В кои области би бил полезен Бизнес съветът при предоставяне на услуги и защита на Вашите интереси?

Представителите на туристическия сектор смятат, че бизнес съветът би бил полезен в много направление, като: предоставяне на услуги по отношение на трудово законодателство и трудово посредничество (61), достъп до финансиране (61), разрешаване на административни пречки и проблеми (61), съдействие срещу административния произвол (57), помощ за дигитализация (43) и съдействие за създаване на партньорски отношения с местни и чуждестранни представители на бизнеса (40).

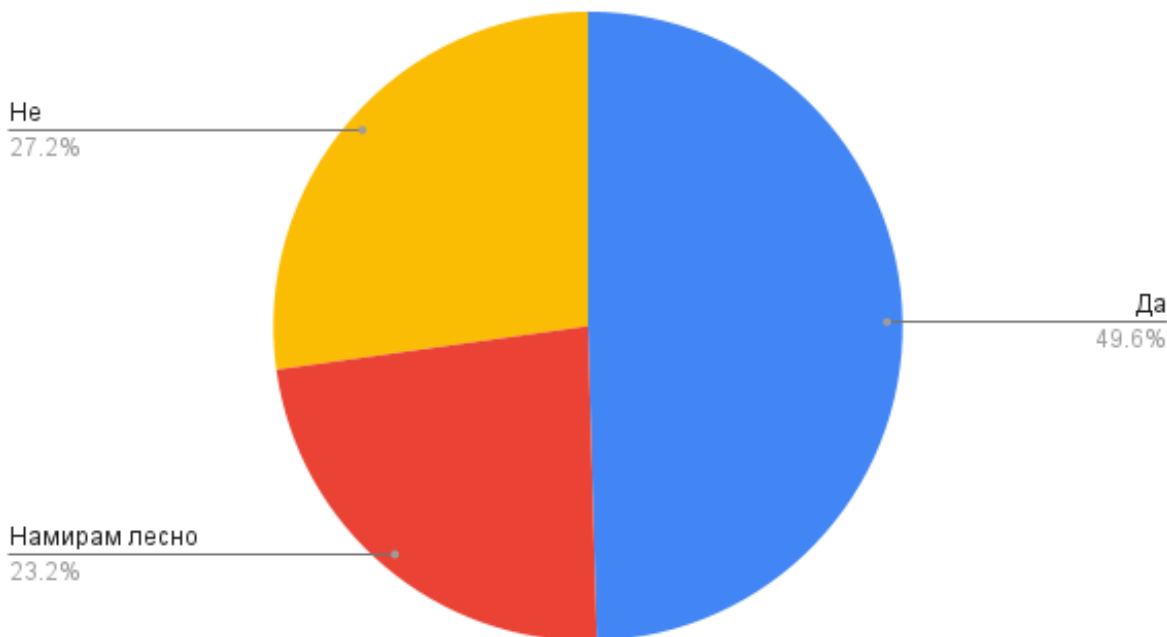

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

В контекста на получените отговори бизнес съветът може да си постави цели, като: улесняване на процесите по обучение и обмяна на опит с цел запознаване с нормативната уредба, създаване на взаимоотношения с администрациите за минимализиране на административния произвол и съдействие от тяхна страна за решаване на пречки и проблеми от компетенциите им.

11. Изпитвате ли затруднение при намиране на работна ръка?

Според отговорите на въпрос № 11 представителите на сектор Туризм в пограничните области Смолян, Благоевград, Кърджали и Хасково почти половината изпитват затруднение при намиране на работна ръка или 49.6%.

На второ място се нареждат анкетираните представители на целевите групи, които намират лесно работна ръка или 27.2%, други 23.2% намират лесно служители, но ги задържат изключително трудно.

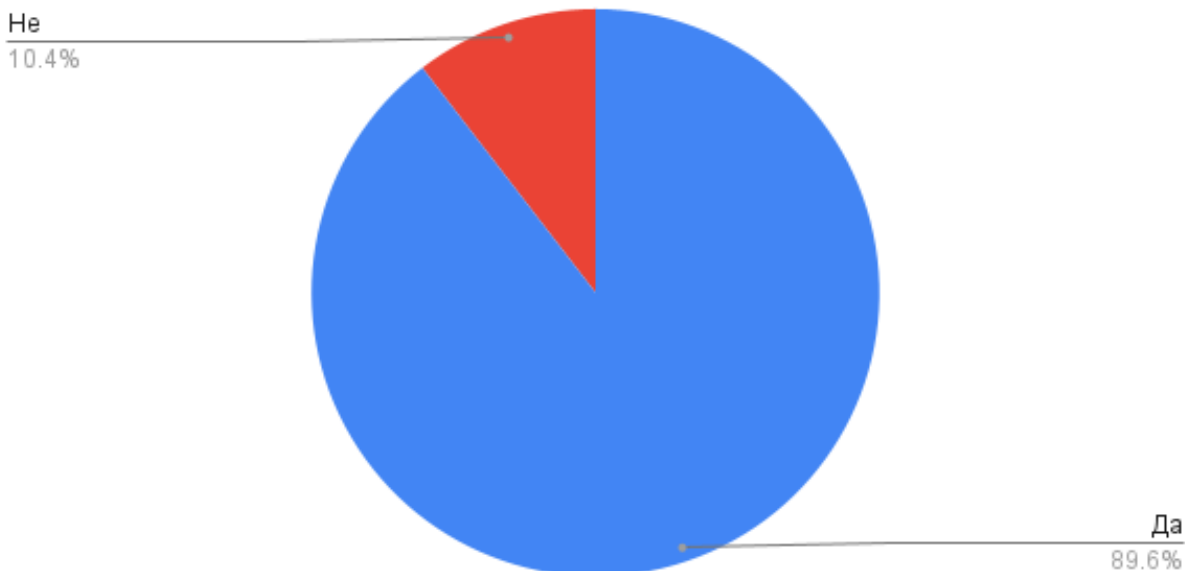
От една страна гореописаните резултати могат да показват, че липсата на работна ръка за бизнеса е сред основните проблеми в приоритетните области. Голяма част от икономическите сектори изпитват необходимост от кадри разполагащи с необходимата квалификация за работа. Този недостиг започва да се изостря все по-осезаемо и поради пандемията, а тенденцията за липса на квалифицирана работна ръка става едно от основните предизвикателства пред

бизнеса. Затова бизнес съветът може да си постави за цел да инициира общ диалог с представителите на сектора, който трябва да каже от какви специалисти има нужда и съответно да ги изведе и сведе до знанието на съответните институции и/или ВУЗ-ове.

Заетите в сектора може би не се задържат дълго в него и го сменят поради не постоянството на работата, което е пряко свързано с ограниченията за справяне с пандемичната криза. Бизнес съветът трябва да проведе проучване сред заетите в сектора, като обедини и изложи проблемите им пред отговорните институции.

12. Смятате ли, че чрез реализиране на партньорство с чуждестранни представители ще подобрите Вашия бизнес? Бихте ли предприели действия в тази посока?

От отговорите на въпрос №12 става ясно, че много голяма част от представителите на бизнеса смятат, че чрез реализиране на партньорство с чуждестранни представители биха подобрили своя сектор и биха предприели действия в тази посока (89.6%).

Сравнително по-малка част от анкетираните са отговорили отрицателно и не биха искали да предприемат действия в посока партньорство с чуждестранни представители, а именно 10.4%.

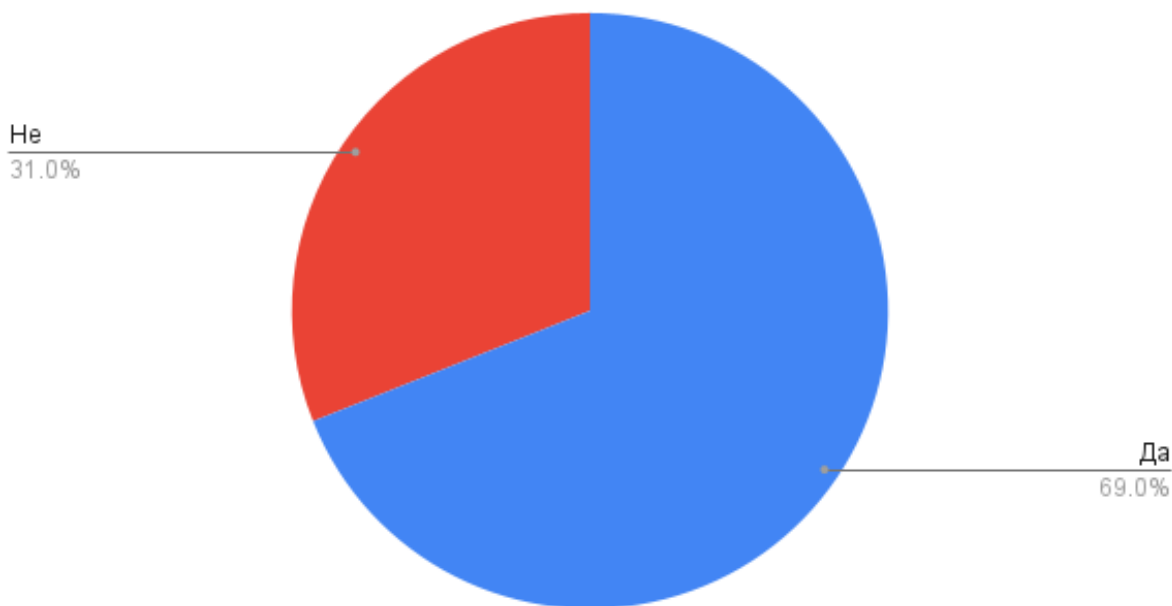
В контекста на горното и заявката за реализиране на партньорство от по-голямата част от анкетираните целеви групи, е важно да се спомене, че

	The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.	
---	--	---

създаването на партньорство е дълъг и труден процес, който изисква партньорите да споделят ресурси и активи (време, знания и усилия).

По отношение на горния въпрос бизнес съветът ще се ангажира с конкретни действия, целящи: обединяване на лица от частния сектор с чуждестранни такива на принципа на равнопоставеността; съвместна работа по определяне и проследяване постигането на общи цели; надграждане и взаимно допълване на положителните страни и активи с цел по-силни партньорски отношения; работа с бизнес съвета в Гърция и др.

13. Бихте ли членували в Бизнес съвет, за да подпомогнете развитието на бизнеса в пограничните райони?

Според получените отговори на въпрос №13 69% от анкетираните представители на целевата група биха членували в Бизнес съвет с цел подпомагане развитието на бизнеса в пограничните райони, 31% не биха членували в такъв.

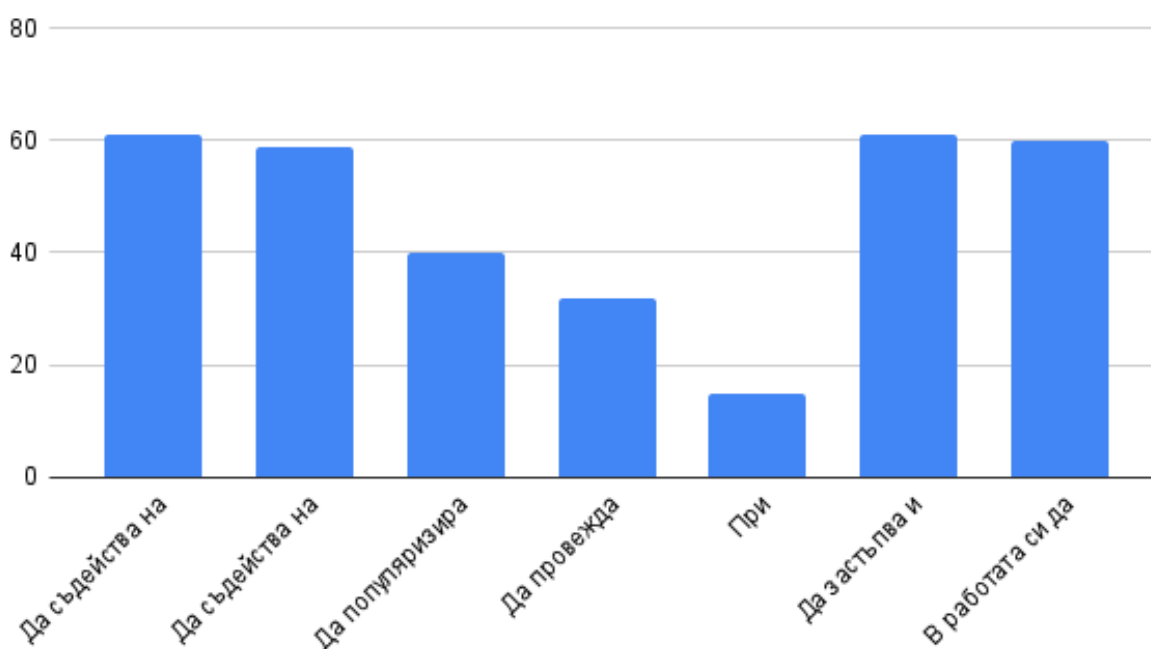
Причината за не малкия брой негативни отговори може да се търси в липсата на убеденост, че може да има колаборация между институциите и бизнес съвет и неувереност, че има среда, в която различните участници биха работили заедно.

Бизнес съветът ще фокусира усилия да покаже, че такава колаборация е възможна, като използва възможността да покани представители на местните

власти да присъстват на заседанията му, което води до бърза чуваемост на проблемите и лична ангажираност за тяхното решаване.

Като цяло нагласите за включване в бизнес съвет са добри, но след формирането му същият трябва да цели промяна на нагласите на негативните мнение, защото именно участието в бизнес съвет би допринесло за развитието на сектора.

14. Каква очаквате да бъде ролята на бизнес съвета?

Този въпрос отново е с възможност за множествено маркиране. Като представителите на сектора са подредили четири правомощия на бизнес съветът с приблизително равни резултати, както слева: да съдейства на бизнеса при решаването на текущи въпроси (61), засъпничество и защита на каузи за развитието на бизнеса на трансгранично ниво (61), взаимодействие с бизнес съветите в Гърция (60) и да съдейства на бизнеса отнасяйки определени въпроси към ресорните институции (59). Следват отговорите: да популяризира проблемите на бизнеса и при необходимост да използва средствата за масовите комуникации (40), да провежда редовни заседания за изслушване на проблемите на бизнеса (31) и на последна позиция при необходимост да инициира нормативни промени (17).

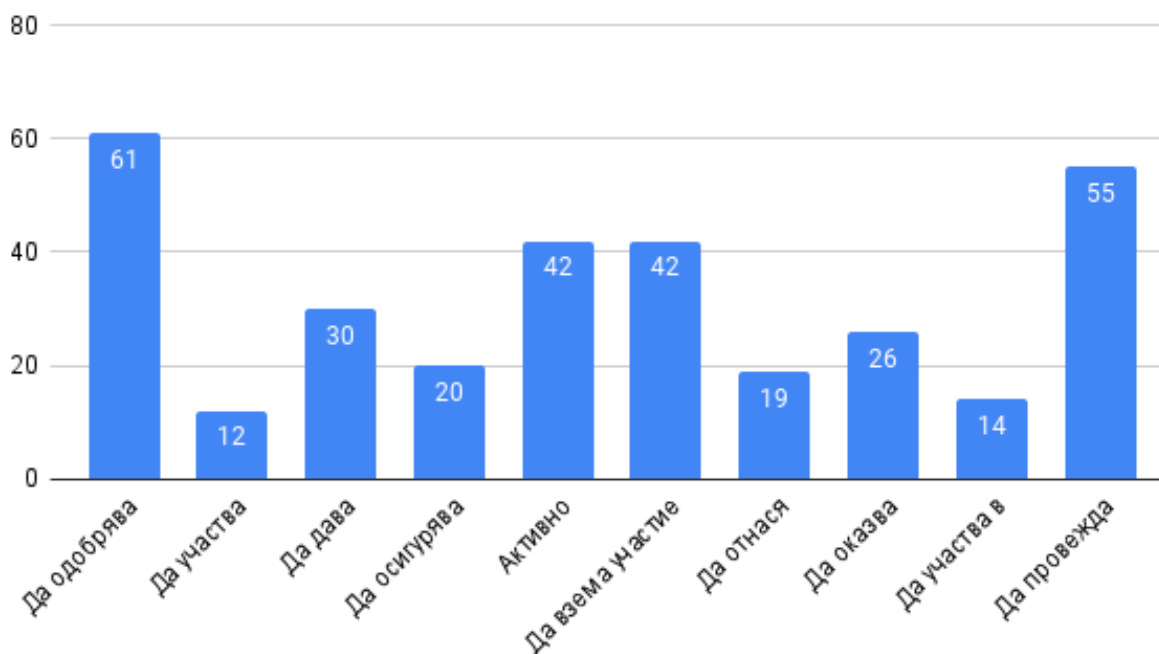

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

Базирайки се на гореописаните резултати се отчита ясна тенденция, че целевите групи очакват от бизнес съвета да има широка ключова роля. В този ред на мисли представителите на бизнеса имат нужда от общност, която да стои зад гърба им при всякакви трудности, като ги подпомага адекватно за всяка кризисна ситуация, с която биха могли да се сблъскат.

15. Какви, според Вас, трябва да бъдат правомощията на бизнес съветите?

Резултатите от този въпрос с възможност за множествен отговор са следните: 61 анкетирани искат бизнес съветът да има правомощия да одобрява стратегии за развитие на бизнеса на местно ниво; 55 анкетирани искат бизнес съветът да провежда обучения, семинари, информационни събития за иновации и ноу-хау; 42 души искат бизнес съветът активно да си взаимодейства с обществени посредници и да взема участие при обсъжданията на общински бюджети на територията си на действие; 30 представители на сектора иска той да дава становища по въпроси касаещи развитието на сектора на местно ниво към компетентните институции; 26 от анкетираните искат бизнес съветът да оказва административно съдействие на бизнеса в комуникацията му с институциите по определени проблемни въпроси; 20 представители на сектора искат бизнес съветът да осигурява достъп до информация на своите членове и на представителите на сектора по различни въпроси; 19 души предпочитат бизнес съветът да отнася

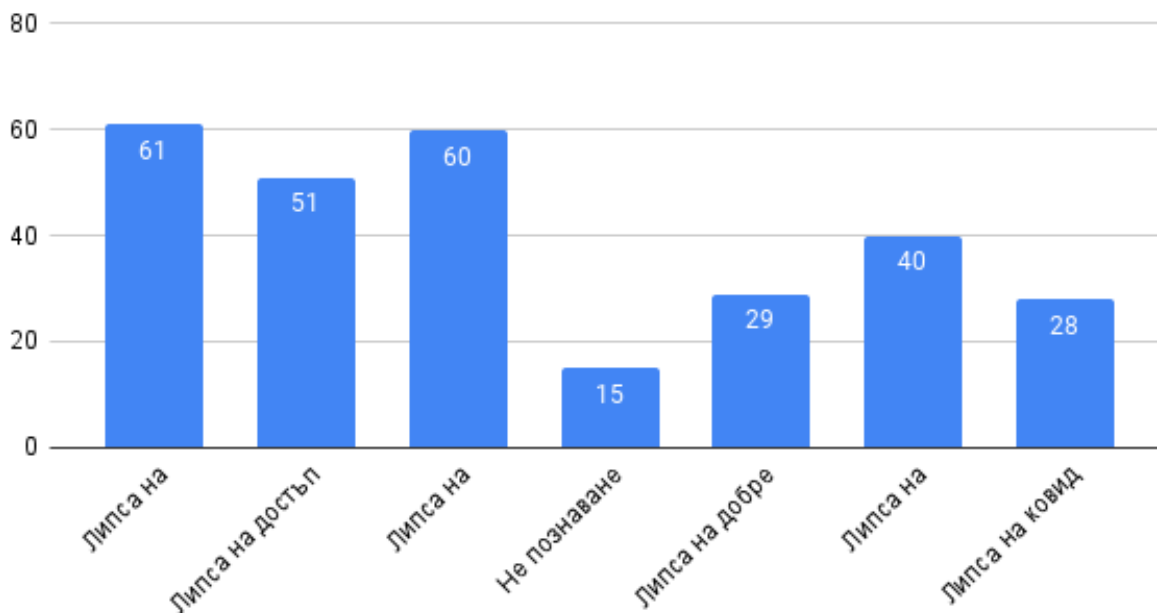
The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.

проблемите на сектора пред общинските съвети на територията му на действие; на последно място се нареждат – да участва в обмяна на опит и добри практики в трансграничния регион (14) и да участва активно в процеса на разработване на стратегически документи (12).

Всички гореописани правомощия, които би имал бизнес съветът са възможни за изпълнение, като чрез изпълнението им представителите на сектора ще бъдат представени пред институциите, като ще работи целенасочено за тяхното подпомагане по различни теми.

16. Какви са основните предизвикателства и трудности, които срещат предприемачите и представителите на бизнеса във вашия регион?

Във връзка с получените резултати на въпрос №16 се откроява една основна трудност пред предприемачите (61), а именно липсата на квалифицирана работна ръка. На втора позиция (60) се нареждат липса на индустриални зони, следвани от: липсата на достъп до финансиране (55), липса на транспортна свързаност (40) и липсата на добре изградена съпътстваща инфраструктура за бизнеса (29). На последно място 15 представители срещат трудности с не познаването на инструментите на европейските фондове и програми.

Резултати на получените отговори ни показват, че секторът изпитва затруднения в много и разнообразни направления, т.е. бизнес съветът трябва да обхване широк спектър от проблемни ситуации без да се ограничава до конкретни такива и да оказва разнородна подкрепа в полза на сектор Туризм.

Във връзка с горното бизнес съветът ще има за цел да подпомага представителите на сектор по отношение на всички насрещни трудности, в т.ч. ще съдейства за организиране на обучения и насърчаване на ученето през целия живот за справяне с липсата на квалифицирана работна ръка. Ще се застъпва за представителите на сектора за пред институциите, чрез предложения на конкретни проекти, като същевременно би могъл да инициира срещи с различни ръководни лица за подобряване транспортната свързаност и/или друга инфраструктура необходима за развитието на конкретния сектор.

В допълнение към горното бизнес съветът ще предлага информационни материали и/или ще организира обучения с цел запознаване на целевите групи с инструментите на европейските фондове и програми, в т.ч. би могъл да покани лектори/експерти от общините или местните инициативни групи.

5. Изводи базирани на анкетното проучване касаещо сектор Туризм в областите Смолян, Кърджали, Хасково и Благоевград по отношение на конституирането на Бизнес съвет

Процесите на въздействие между представителите на бизнеса и институциите са сложни и многопластови. В рамките на проведеното анкетно проучване на нагласите за конституиране и включване на целевата група в бизнес съвет се открояват няколко основни акценти:

Акцент	Извод
Недостатъчна информираност и липса на комуникационни канали на двете групи	Този акцент се отнася както за представителите на бизнеса, така и за представителите на администрацията в различните институции. Създаването и функционирането на бизнес съвет ще спомогне за осъществяването на комуникация между двете групи, като по този начин всяка група ще бъде информирана по

	въпросите, които касаят нейната сфера на управление.
Слабо познаване на нормативната база, касаеща представителите на бизнеса	За съжаление представителите на приоритетния сектор Туризм нямат или имат слаби познания по отношение на нормативната база, която засяга тяхната работа. Затова функционирането на един бизнес съвет би спомогнало за идентифициране на конкретните нужди и евентуално за обучение по конкретни теми и/или обмяна на опит с партньорски организации.
Не се конституират бизнес съвети и/или други с такава насоченост	Масовата практика както в изследваните територии, така и на територията на цялата страна показва, че липсва желание за участие в подобен вид организации от страна на представителите на бизнеса. Поради това тяхното включване в подобни инициативи е свързано с много гъвкавост от страна на експерти и/или организации. От друга страна именно членуването в подобни сдружения би довело до подобряване на бизнес климата в различните сектори.
Очакванията на бизнеса по отношение на съдействие от страна на институциите не са в правомощията им	Липсва ясна представа от страна на представителите на бизнеса за функциите на различните институции и към кого трябва да отнасят своите проблеми.

6. Заключение

	The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.	
---	--	---

Създаването на бизнес съвет има за цел да подобри бизнес климата, като взаимодейства с всички заинтересовани лица в процеса за развитието на сектора. Бизнес съветът ще се ръководи изцяло от желанието за изграждане на условия за коректни пазарни отношения, утвърждаване на трайни партньорски връзки в трансграничния регион, взаимодействие с институции и съобразяване с изискванията на добрите европейски практики за развитие.

Бизнес съветът ще осигури консултантски, информационни и други видове услуги на фирмите/предприятията членуващи в него. Членовете на управителния съвет ще са готови да направят проучване по всеки възникнал делови въпрос и да предприемат съответните законосъобразни действия, за да защитят интересите на обединените в бизнес съвета представители на бизнеса.

	The Project is co-funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme.	
---	--	---